

"Istarska Riječ"

Izlaže svakog četvrtka uveče.
Dva puta mjesечно izdaje go-
spodarski prilog „Narodni Go-
spodar“. Pretplatna za tuzemstvo
činila je 15 - lira na godinu, a
za inozemstvo 25 - lira. Ured-
nik i uprava: Hsta: Trst
(Italia) — Via S. Francesco
d'Assisi 20/1, Telefon: 11-57.

ISTARSKA RIJEČ

Tijednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. — Narodna poslovica.

Uzapti „Istarske Riječ“

Zadnja dva broja „Istarske Riječi“ bila su uzapćena. O uzapti br. 25 primili smo pisani dekret, koji se glasi:

Br. 082/6942

PREFEKT TRŠĆANSKE POKRAJINE
vidiši hrvatski periodični tijednik „Istar-
ski Riječ“ od 23. junija 1927. br. 25, izdan
u Trstu;

uzevši obzir da dopis je Brseča u na-
činu izlaganja i duhom, kolim je pisan
sadržava elemente, koji su kadri da uz-
bune duhove uz opasnost javnog reda;

vidivši postojeće naredbe o štampli i šl.
3. općinskom i pokrajinskog zakona od 4.
februara 1926. br. 146;

NAREDJUJE

da se uzapti hrvatski periodični tijednik „Istarska Riječ“ od 23. junija 1927. br. 25, izdan
u Trstu radi članka, o kome je riječ
gore.

Izvršenje ovog dekreta povjeren je kr.
kvesturi u Trstu.

U Trstu dne 23. junija 1927. god. V.

Prefekt
Fornacari.

O uzapti br. 26. primili smo ovaj dekret:

Br. 082/7059

PREFEKT TRŠĆANSKE POKRAJINE
vidiši hrvatski periodični tijednik „Istar-
ski Riječ“ od 30. junija 1927. br. 26, izdan
u Trstu;

uzevši u obzir da dopis je Svetišćenica i
Jelšana tendencijom crticama o pore-
zima i takšama te duhom, kolim su pisani
sadržavaju elemente, koji su kadri da uz-
bune duhove uz opasnost za javni red;
vidivši postojeće naredbe o štampli i šl.
3. općinskom i pokrajinskog zakona od 4.
februara 1926. br. 146;

NAREDJUJE

da se uzapti hrvatski periodični tijednik „Istarska Riječ“ od 30. junija 1927. br. 26,
izdan u Trstu, radi gornjih dopisa.

Izvršenje ovog dekreta povjeren je kr.
kvesturi u Trstu.

U Trstu, dne 30. junija 1927. god. V.

Prefekt
Fornacari.**KRIZA**

U četvrtak, 30. prošlog mjeseca sa-
stali se u Opatiji svi trgovci i hotelieri
iz Voloskoga, Opatije, Lovrana i Mo-
šćenica, da vijećaju o teškoj krizi, što
je duboko, zahvatilo gotovo cijelu
istočnu Istru. Na skupštini su dosli:
predsjednik pokrajinskog saveza tr-
govackih društava, g. Polić, pa kome-
sar trgovacke komore, g. Rocca, pa g.
Susemel, Morini i Wollner i Allazetta,
koji je kao sazivac skupštine i pred-
sjedao. Svi iz Rijeke.

Lica, što smo ih naveli, sami su
strukturaci i na glasu su kao najuvaze-
niji predstavnici privrednih krugova
na Rijeci. Već sami njihovo prisustvo
na skupštini pokazuje njezinu važnost,
koja tim jače iskače, što su baš oni
vodili-glavni riječ u dugim i vrlo iscr-
pivim raspravama.

G. Allazetta spomeni izjavljajući raz-
log, s kojega je sazvao ovu skupštinu.
Razlog je teška kriza, što iz dana u dan
postaje sve akutnija, oštrena. Ekonom-
sko stanje cijave Rive je vrlo
stranci, od kojih ovu krajnjeg crpe-
život i svu snagu svoju, zatajili su
ne dolaze. Zašto ne dolaze? I na to pi-
tanju odgovorili su razni govornici za-
tevajući, da najsitnije pojedinstvo. Naj-
ispravljivo blo je — čini se, komesar tr-
govacke komore, Rocca. Njemu je po-
znato zlo, od kojeg trpi sva ova obala,
do u najistinije tančini i ono ga tih
vise boli, što se to zlo odražuje i na
Rijeci, koju muče iste nevolje. Zato se
rijeci krugovi uvelike zamajaju za
napredak Opatije i cijave Rive, svi
jesni, da od toga naprekazta zavisi i
mugome i napredak Rijeke. Treba na-
ime znati, da je u uređenjem novih
graniča određeno, da Rijeka preko
vjesta hijada duša, koje su se sve slu-
žile u rijetkim trgovinama. No iako su
i ljudi na Rijeku većim dijelom izgub-
ljeni, ostane još uvijek istarska Riva-
ja sa svojim strancima, od kojih se
nugogi služe i na Rijeci. Otuda velika
važnost turističkog prometa za Rije-
ku. Sto više stranaca dolazi u Istru,
tim je veća korist za Rijeku. Zato je i

u interesu Rijeke, da sve poduzme, ka-
ko bi stranci iznoveice i u što većem
broju dolazili u Opatiju i to ne za je-
dan dva dana, kašto to sada mnogi
čine, nego da se ondje zadrže na du-
ljem boravku.

U tom smislu stvorene su neke rezolu-
tuce i konačni zaključak, da se podu-
zmu najozbiljniji koraci, kako bi se
što prije odstranilo sve, što sprečava
dolazak gostiju i njihov boravak u
ovim stranama.

Rijetka «Vedetta», iz koje ovo vadi-
mo, obećaje, da će se podrobnije osvr-
nuti na ovu skupštinu. Mi pak bismo
hijeli napomenuti, da kriza, u kojoj se
danas nalazi Opatija i cijava
istočno-istarska obala, zahvata i kraje-
voda podjed od mora, mnoga naša selja
s jedne i s druge strane Učke. Ako ne-
ma stranaca nema seljak kome da
prodaja ni ulja ni vina — jednakom riječi
— ne može da dodje do novaca. A tako
ni Rijeku ni radnik. Sve stane — i nevo-
lja biva od dana na dan sve teža. Stoga
se i mi radujemo, što su se kompeten-
tni krugovi makli i odlučili, da se za-
traže pomoć odondu, otkle jedino može
da dodje: od vlade.

Mi tu pomoći očekujemo s pouzda-
njem.

No prije negoli završimo, htjeli bi-

smo upozoriti na jednu pogrešku, koja
više puta umije da se grdo osveti
onome, koji je čini. Imali smo zgod-
da vidimo, kako neki kućevlasnici, čim
im jedne sezone poslovi malo bolje
okrenu, hoće odmah da se šire, da gra-
de i pregraduju sve u nadu, da će idu-
će sezone imati više mjesto i prilike,
da zarade. Svi ti popravci i dogradnje
će se obično s tujim novcem, i tako
čovjek zapada u dug, koji je uvek
vrlo za drug. Taj dug treba vraćati
treba plaćati kamate, a otkuda?

Slično je i s trgovcem. Jedne godine
ide mu slučajno nešto bolje, te on već
snije nešto na veliko, ugazi u dug, u
velik dug, pa najzad sve svrsi, da
više ne može ni naprijed, ni natrag.
Kad ga još k tome zahvatiti i opća kriza,
opći zastoj i sve s njime skopčane ne-
pone, onda je propast gotova. Mi smo
više puta naglasili, da su ova vremena
ne teška, pa da nije nimalo zgodno
upuštati se u vratolomne kombinacije
i špekulacije. Boje će biti držati se
ne mogući, a opća pomanjka, pa do dalje. To je ono,
što mi svima, našima, prepričavamo
najtoplij. Kriza ima već ionako dostra-
đi odviše; lud je vsaki onaj, koji nave-
luje sebi na vrat još drugih nepotre-
bnih brig, a sve iz neke nezdare, la-
kome špekulacije.

Pomanjke, pa do dalje!

Politički pregled

Ministar finacija o stanju lira.

Ministar finacija, Volpi, dao je
cvih dana milanskom listu «Popolo
d'Italia» izjavu, koja će sigurno dobro
uplivati na daljnji razvoj gospodarskog
položaja. On veli, da je međunarodna
špekulacija nastojala da povisi vrij-
ednost lira, ali je to vlasta zaprijetila,
jer bi ponovnog dizanja lira nastale
nove poteškoće. Ako vrijednost novca
raste moraju prije ili kasnije da cijene
raste moraju prije ili kasnije da cijene
panu. Radi toga konsument je da
kupuje predmete osim u krajnjoj
nudu. Uzmimo za primjer da par ci-
petka košta 100 lira. Ako lira raste za
par mjeseci četiri par cipele koštati 80
lira. Konsument će potpititi i na-
vjecem točnošću.

Ministar finacija kod predsjednika
vlade.

Ured Štampe predsjednika vlade objav-
lja dne 5. ov. mj.:

„Danas je ministar predsjednik u palaci
Viminale primio ministra finacija o
Volpiju. Razgovarao je s njim o gospodar-
skom i finansnom položaju.“

Izjava o Volpiju, koju je dao u nedav-
nom intervjuu suradniku lista „Il Popolo
d'Italia“ da će se lira držati za nedređe-
no vrijeme na točki 90 prama engl. funta
sterlinga je uklonila sve zapreke moralne
naravi, koje su neugodno uplivale na raz-
voj gospodarstva. Uz to treba predviditi,
da će zdravi gospodarski elementi svladati
neobične poteškoće. Ministar finacija
je obavijestio predsjednika vlade o pri-
pravnim poslovima, koji su bili izvršeni u
ministarstvu finacija, što je bilo u principu pri-
liko polakisca, a to je bilo u principu pri-
hvaćeno u zadnjem rasjedanju ministar-
skog savjeta. Kako je bilo većjavljeno,

biti će poreske polakisice znatne i raz-
mjerno razdjeljene na poljoprivredu, in-
dustriju, trgovinu, nekretnine, željeznički
transport i na pokretnine državnih finan-
čnika.

De Pineo kod pape.

U subotu je sv. otac papa primio u po-
sobnu audienciju znamenitog avijatičara
De Pineeda. Papa je ga primio u privatnom
biblioteci i sadržao ga tri četvrti sata. Inter-
esirao se je njegovim poletom i zamolio
da mu podrobno opiše njegov veliki put
i zapaljenje „Santa Maria“. De Pineo je
donio papi pozdrav misionera i talijan-
skog svećenstva u inozemstvu, koji u naj-
zapuštenijim krajevinama vrše pohvalno
svetu apostolsku službu. Papa je zaželio
da se Pineo sreće u novini potpisat i u
znak naročite blagohotnosti pokloni mu
zlatnu medalju, izdanu prilikom blag-
dane sv. Petra. Još će mu papa darovati i
svoju fotografiju sa vlastoručnim potpi-
sim.

JUGOSLAVIJA.

„Likvidiranje sporu s Albanijom.“

Predstavnici velikih sile (italija, Nje-
matke, Francuske i Engleske) učinili su
posebnom ali jednakom notom predstav-
ku jugoslovenskoj vladi u Beogradu i al-
banaskoj u Tirani, da se jugoslovenskoj

Oglasni stope 8 lira

za svaki centimetar visine u
črni jednog stupca. Za više-
kratno navedeno deje se znatna
popust. U malom oglasniku
stava riječ 40 cent. Dopisi se
Saljuredištvu, anovaci upravi.
Nefranckiana se pisma ne pri-
maju, a rukopisi se ne vraćaju.

banski spor, stvoreni zatvaranjem Djuraš-
kovića likvidira na taj način, da se u isto
vrijeme ispušti na slobodu Djuraškovića
i da jugoslovenska vlada ublaži notu,
koju je predao albanskoj vladi jugo-
slovenski poslanik u Tiranu dne 30. maja
i koju je Albanija smatrala za sebe uver-
ljivom. I albanski i jugoslovenska vlada
usvojile su ovaj način rješenja sporu.
Jugoslovenska je vlada ovaj način rješenja sporu
poslanik u Tirani, koji sada štiti ju-
goslovenske interese da u ime jugoslo-
venske vlade ublaži notu bivšeg jugoslo-
venskog poslanika.

Iza kaku su obe države prihvatile ovaj
predlog, sedmici dana nije bio ostvaren.
Albanska je vlada želila, da sam jugoslo-
venski poslanik dodje u Tiranu i da po-
vuče svoju notu pa da će onda biti pušten
na slobodu Djurašković. Jugoslovenska je
vlada javila svojim predstavnicima u
Rimu, Berlinu, Parizu i Londonu, nek
objavjeve telesile, da Albanija ne ispunja-
ve prihvacievene uslove, pa da se radi o pre-
stizu tih telesile. Jugoslavija da će naći
sredstva da zaštiti svoj ugled. Poslije ovog
koraka odmah drugog dana francuski pos-
lanik u Tirani povukao je nož, koju je
u ostrom tonu bio poslao jugoslovenski
poslanik, a albanska je vlada ispuštila iz
zatvora tumača jugoslovenskog posla-
nika Djuraškovića. Tako je definitivno ri-
ješen ovaj spor, koji je interesirao ne samo
ovje dvije države, već i evropske telesile.

Predizborne agitacije.

Sve stranke počele su agitacijom u na-
rod za predstojeće izbore. Imenuju već
po nekoj krajevinama svoje nosiće li-
sta, osobito vladine stranke. Njihova se
pozajma posvjećuje radikalnoj stranci, u kojoj
su tri skupine: pašičevci, centrumasici
(Uzunovićevci) i pristaši sadanje vlade.
Nisu dođuće razdijeljeni, ali napeljet iz-
medju ovih grupa je veća nego među po-
jedinim strankama. U glavnom odboru
imaju odlučujuću riječ pašičevci, pa su
uzeli sada u odbor samo Uzunovića od
centrumasa. Glavni je odbor zaključio, da
se primeti natrag u stranku svih, koji su bili
isključeni ili sami otpali.

Ove nedjelje držali se posvuda sa-
stanti, na kojima se odlučivali kandi-
dati. U Valjevu je došlo do sukoba pa-
šičevaca i vladinih radikalaca. U isto doba i
na istom mjestu su i jedni i drugi urekli
sastanak, na koji je došlo 4000 vladinih
radikalaca i 3000 pašičevaca. Malo su se po-
jekli i gurali, a neki su čak i u vodu
padali, kad su se hrvali na jednom mostu.
Police i žandarmi uspostavila je
red.

Općinski izbori u Hrvatskoj

Ministarstvo unutrašnjih djela raspisalo je općinske izbore u Hrvatskoj i Slavoniji za 25. septembra. Izbori će se provesti samo u onim općinama, kojim je istekao rok ili čija su vrijeda bila raspisana.
Dne 25. prosinca je predsjednik
vlade i ministar unutrašnjih djela
Vukčićević potpisao rješenje, kojim se
raspušta zagrebačko gradsko vijeće. U
Zagrebu će se provesti izbore u najkraćem
roku od 6 nedjelja.

Hrvatski blok.

U Zagrebu su stvorili hrvatski blok
za predstojeće izbore. U blok su uli federali-
sti, pravaci, republikanci i Radićevi desni-
ci. U glavnom će hrvatski blok isticati
zajednički izborni list protiv Radića.
Predsjednik hrvatskog bloka je dr. Ante
Trumbić.

FRANCUSKA.

Vodja monarhističkog iz zatvora lu-
kavčiću svojih pristaša.

Veliku senzaciju su proslile sedmice po-
digli u Parizu monarhisti. Vodja fran-
cuskih monarhisti i direktor njihovog li-
sta „Action Francaise“ Leon Daudet bio
je u zatvoru već dvadesetak dana. U su-
botu su ga njegovi drugovi oslobođeni iz zat-
vora na vrlo lukav način. Jedan mo-
narhist u ukratko se je u ministarstvo
unutrašnjih djela i odanle telefonirao u
zatvor, negdje se odmah pusti iz zatvora mo-
narhist Daudet i Delest to komunistu
Sermard. On je to telefonirao kao ministar.
U to isto vrijeme su drugi monarhisti iz
raznih mjestu Pariza govorili po telefonu
sa ministarstvom unutrašnjih djela i tako
kroz pol sata držali okupirane sve tele-
fone u ministarstvu, osim onoga, otkluda
je govorio onaj koji se je uvršao u mini-
stervi. Kad je direktor zatvara primio
ovo telefonsko naredjenje pozvao je sam
po telefonu ministarstvo i pitao da li od-
govara istini po telefonu primljeno nare-
djenje. Buduci da su svih telefoni još uvi-
tek fiksni okupirani bio je stavljén u tele-
fonu, vezu s onim slobodnim tele-
fonom, gdje je bio onaj monarhist. Monar-
histi su ponovio naredjenje i direktor
zatvora ga je izvršio. Po izvršenju naredje-
nja.

mu muž je muž — ako ga ne poslušas, to ti je valje joh i katalo. I kuhala sam tiraki.

Lu: To su već dva para.

Ma: Čekaj malo. Jedan hip za tem prije doma Franina. On pokaže jedne tiraki, a ja druge. Pogledamo jedan drugega, i valje smo videli, da je to jedna imbrojartija. Kako nam ni jednemu ni drugemu nogi ne valjuju, skočila sam na poneštru, vidim dole možnjaru, pak mu zavapijem: "Prosire vas, Frane, skočite male do onoga voza s tirakima i recite gospodaru, neka malo, semo pride, da ga zove gospodin Frana. On gre, i malo zatjem priteče nazad. I znači da mi pribesal? Jos jedan par tiraki?

Ma: A takol Trgovac da mu j' rekao: "Znam, znam, gospodin Franina me zove zaradi jedne tirak. Malo manji him bil pozabil. Nā vam ih. Dajte mi deset lir, pak mu ih nesite.

Lu: I tako ste vi dva z onemici tirakama storili sakraboški žurnadu.

Ma: Sna, smo, da bi tako ne. Ale ja te pitam, kako cemo ovako napred. Tu mora bit čovek šegav, šegaveći od onakoveg trgovca. Cuj sada, ča se jo mane dogodilo. Grem ti ja po ceste i namerim se na jednega takovog trgovca. On stane, i najprej mi se lepo pokloni; komplimenti semo, komplimenti tam! — i onput mi počne ponujevat robu. Gospa, ovde imate jedan lepi sijal, da ga brat bratu dà, valjan bi sto lir, ja ču vam ga dat za četrdeset.

Ma: I on ti je toliko napunjeval glavu, dokle si ga najzada kupila.

Lu: Aj nisam. Rekla sam mu, da mi ni sijala za potrebu, i šla sam napred.

Ma: A on za tobun. Poznam ja oni čicu.

Lu: Take je i bilo. On za manum i opet mi njuja nekakovu bluzu, a ja sopet odbijem i grem napred.

Ma: A on sopet za tobun. Ja: Ja — i njuja mi nekakovi korali. On da ih prodava po dvajset lir, ma kako mane, da će ih dat za deset. Ja sam mu rekla, da ja korali ne trebam i sopet sam šla napred. A on sopet za manum i sve me tanča, tanča i tanča! Mai gospa, kupiti mi ča! Ja se stavim brzo hodit, a on ja još brže. Najzada stane. — Gospa, rekala mi je, morate znati, da ja nisam samo trgovac nego i pekjar.

Ma: A ti njuem? — Dragi vi, a ki ni danas pekjar? I šla sam brže napred.

Ma: Dobro si storila i pravo si rekla!

PISMO IZ AUSTRALIJE.

Kojonup, West Australija, 29/5/1927.
Teki rad naših izseljenika. — Vremenske
oslike. — Opomene onima, koji se dose-
ljuju. — Život naših radnika.

Molim Vas, da u našoj Istarskoj Riječi, uvrstite moj dopis izdalek zapadne Australije. U njemu hoću da obavijestim čitalje Istarske Riječi i sve Jugoslovene, kuhlasto one, koji se kame seliti ovamo. U posljednje vrijeme naš se je narod silno potencio seliti ovamo, premda većinu njih ne zna kud ni kamo ide. Posljedice su da mnogi pretrpe svakovrsni neprijeli prije nego do posla dodiju. Neka niko ovamo ne dolazi, koji nema koga ovde, koji bi se na njega pobrinuo, osobito koji nezna engleski. U gradovima se teško dobije posao, jer ima dosta Australaca i Engleza, koji imaju prednost. Zlatni rudokop u Kalgoorli (čitaš Karguli) su pri svršetku između najvećih ne radi već više vrijeme i nije odviše zdrav, a novi se jošte otvaraju. Pilana ima ovde više na zgradu, ali i tu se teško dobije posao, navlažito onaj, koji nezna engleski govoriti. Sadnice su, 14 do 16 šilina. 20 šilina je jedna funta sterlini. Nas Jugoslovena imaju ovde u području Perth. Radimo u tunarima, pravimo željeznicke pravoge i sljelare. Imamo plaću po komadu, ali i težak posao, jer je drovo veoma tvrdog i tukog, iz kojeg iskre ispod sjekire crvaju. Treba da je čovjek gvozdenih šaka, nego posao. Naravski se da zasuši malo nego kad se radi na nadnicu, ali se i pretrpi. Čovjek koji je slabog zdravisa i fizično slab, neće se mani ove zemlje, jer ovde nije podnebje kao kod nas u istri. Ovdje u ljetu to jest od oktobra do aprila velika vrućina, osobito u dječetu i januaru, a noći su uvijek hladne, i snijegu nije nikada. Zimski su mještani i slijegi, a ljeti znade biti i pet mještani, a hez kise, pa svejedno ne time procevile. Ljeti napadaju čovjeka razne muhe, a ljeti se od njih braniti kano i govedo. Često pojednostavljuje se da dosta muha i mrava.

Često nam je što nijedna novača ne izlazi, premda ima puno našeg dana u ovom zemljini. Lijepo bi uspjevalo dnevnik. Dužnost je naše inteligencije, da pokrene jednu novinu u kojem god ove zemlje, jer je našeg naroda živje. Ovako bez novinštva ne ide. Na-

rođe je slijep kod zdravih očiju, navlastito koji ne zna da čita engleske novine. Nakojim dolazi "Istarska Riječ" premda nam pošta dolazi nereditivo. Prvot prilikom cemo se još nekoj pretplatiti na nju, da budejmo sto iz naših krajeva.

Nas ima ovde priličan broj Istrana, većinom iz Liburnije, navlastito iz Veprinčine i Kastavčine. Radiju u Šumama, pet do osam skupa, u kampu. Moramo sami kuhati, prati, krapati. Na večer, kad dodjemo umorni, ako ćemo večerati, moramo je prije pripraviti. U jutro se rano ustajemo, skutamo rukav, a ako radimo daleko kamp uzmemo sobom objed. Ljeti jedemo suho, jer uslijed velike vrućine bi se kuhanha hrana iskrivala. Evo tešem šefljar, a meso se pokrati mena kuha. U nedjelju moramo oštřiti oruđe, koga imamo, prati, krapati i pisati pismo svojim milima, koji rado sluša glas od nas.

Usprkos svega što su sami ovde naveo, ipak smo veseli, i zapjevamo više puta, nego nam se papiga nardiga i tobolica se spasi. Još smo u zdravoj i mladeničkoj snagi to prekosimo svemu. Prije zaključku mog dopisa, opominjem još jednom svačinu, koji kani doći ovamo, neka dobro promisli, kud i kamo ide. Lako je reći: idemo u Australiju, ali komu je žao načuljiti ruke, neka ne ide ovamo, jer ovde treba tvrdio raditi i dobro štediti, ako se hoće da se stote.

Ovim putem šaljemo najljepše pozdrave svojim ženama, djeci, roditeljima, braći, rodbini, prijateljima i čitaocima "Istarske Riječi". Ivan Šepić (Kazic), Izak Poček, Petar Rumac, Ivan Šepić (Katić) svi iz Vraca te Frane Šepić i Ivan Šepić iz Živence.

Domaće novosti

Jedan kazneni proces protiv "Istarske Riječi".

Dne 16. 9. 1926. izšao je bio u Istarskoj Riječi jedan dopis iz Baderne. U tom se je dopisu naši dopisnik iz Baderne oborio na braču Muscovich, radi njihovog ponosa i dječevanja i dječevanja. Predaleko bismo pošli, da sada iznesemo opet onaj dopis u cijelinu. Ko se za stvar zanima, može da ga pročita u već navedenom broju Istarske Riječi.

Jedan od braće Muscovich strašno se je uvrjedio, da smo o njemu pisali u malo ostrijevom tonu, pak se odlučio da tuži gosp. Ivana Staroga, odgovornog urednika našeg lista, zbog objedovanja po čl. 393 krivičnog zakona.

Kazneni prijava protiv gosp. Staroga sastavio je za gosp. Muscovicha dr. Giuseppe i Poreč, raspravljajući Trstu pristupi u Umagu se 28. i 29. juna prodalo 7408 kg čahura po najvišoj cijeni 16. po najnižoj 10 lira kg, srednje po 13 lira. U Gorici su koncem juna bile cijene od 14.50 do 15 lira, u Forli od 10—15, a većinom po 12.48, u Modenu od 13—14.50.

Promocije.

Dne 25. prošlog mjeseca promoviran je na zagrebačkoj tehničkoj za inženjera graditelja naš mladi prijatelj Ive Tomasić iz Opatije. Ive Tomasić je od ona mlado generacije, koja je započela naukama za vrijeme rata pa znade, kakve su poteske života i kakve dužnosti ima mladi čovjek, a naročito Istrin. Zato i vidimo našega Iva kako svojom marljivošću prednjači svojim drugovima, a radom u drustvima i medju drugovima dokazuje da zrelo shvaća svoje dužnosti i prilike u kojima živi. Ima tekar 23 godine i već je postigao zasljeni naslov inžinjera. Mi mu ovim putem od srca čestitamo, a čestitamo također i njegovim roditeljima, koji mogu biti ponosni i zadovoljni lijepim uspjehom svoga sina.

Dne 30. juna bio je svrćanim načinom promoviran na zagrebačkom sveučilištu za doktora sveukupne medicine g. Lojza Dolhar se je uvijek družio s našim Istrinom i Zagrebom, te je radi svoje ljubaznosti bio svrđevao premljen. Brzo se je spreminjao za svoje visoko zvanje. Veselimo se njegovoj promociji i iskreno mu čestitamo.

Ovim našim mladićima, inžinjerom Ivi Tomasiću i lječniku dru. Lojzu Dolharu želimo mnogo uspjeha u njihovom radu i njihovo djevljanje nek budu na ponos njima i našem narodu.

Zabava u jami.

Primiamo iz Materije: Buduće nedjelje, dne 10. jula vrši se u jami "Dimnica" druga zabava. Jama će tog dana biti jako rasvjetljena. Od 14 sati da biće u plesnoj dvorani u jami plesna zabava. Svirat će izabrana glazba. Obilnou odazivu poživa oboz.

Prvi podešta u Trstu.

Budući da general Nobili nije mogao preuzeti dužnost podešta u Trstu, imenovan je na to mjesto gr. uff. Carlo Archi, bivši mnogočlaniji tršćanski općinski zastupnik. U subotu se vršilo svečano ustanje prvog podešeta.

Cijene svilenim čahuricama (galetama).

U Umagu se 28. i 29. juna prodalo 7408 kg čahura po najvišoj cijeni 16. po najnižoj 10 lira kg, srednje po 13 lira. U Gorici su koncem juna bile cijene od 14.50 do 15 lira, u Forli od 10—15, a većinom po 12.48, u Modenu od 13—14.50.

PISMA UREDNIŠTVU I UPRAVI.

Ovime upozoravamo da sva pisma, koja se tijekom lista moraju se stati uredništvu ili upravi "Istarske Riječi" ili na našim odgovornim uredniku gosp. Starog. Uredništvo i uprava ne primaju nikakve odgovornosti za pisma, adresirana na druge naslove.

IZ UREDNIŠTVA.

U zadnja dva zaplijenjena broja bilo je više dopisa naših dopisnika iz Istre, Južne Istrije, Lastova i Amerike. Prostor nam dozvoljava, da bismos te dopise ponoviti pa molimo naše dopisnike, da to uvaže.

Izjava.

Ja potpisani odgovorni urednik "Istarske Riječi" izjavljam, da objelodjani dopis iz Baderne u 37. broju od 16. 9. 1926. pod naslovom "Sv. Marija Mala utvrđuje slavenski znajac u kome su sadržani lični napade protiv vlasnika mlinu u Baderni gosp. Ivana Muscovicha (Goz) od Antuna i njegove braće, napisan je na temelju sasmea neosnovanih i netočnih izvještaja.

Nakon izdvojenih činjenica ustanovljeno sam, da ne stoji, da su ikada braće Muscovichi grozila ili nasilno nastupala protiv badernskih sećaja, niti da su bilo koga izkušta ili prijetila ricinusovim uljem ili smrću.

Oni su pošteni industrijalci najtalijanskih osjećaja kojima domaće pučanstvo duguje svako stoljeće i radi gospodarske koristi što donaša njihov rad onom krajem.

Izjavljam, da mi je zao što je došlo do objave i radi česa me je gosp. Muscovich tužio, te izjavljam da primam sa zahvaljujući da se danas povuče tužba i se podvrgavam plaćanju sudbenih troškova.

U Trstu 25. junija 1927.

Ivan Star.

Razborita majka

je ona, koja daje svojoj djeci Cacao de Jong's, da ih uzgoji iake i zdrave. Taj je kakav prvovrsno oporavno sredstvo za djecu, starce i one, koji se oporavljaju od bolesti.

Svega po malo

Vratilo se iz zarobljeništva iz Rusije.

Ovih se dana vratilo iz zarobljeništva iz Sibirije Joakim Beletić iz Sv. Bartuša kod Motovuna. Citavih 10 godina nije znao za svoje kuce. U Sibiriji je bio u Osniku, gdje se nalaze još četvorka bivših zarobljenika iz ovih krajeva i to Perese, Martin i Radolović Paskval iz Pule, Klaric Antun i Kastenja i Chette Franjo iz Skedenja kod Trsta.

Jos će biti koji naš čovjek u dalekoj Rusiji, a ne se vraća kući, jer ne može doći u vezu sa svojima kod kuće.

Pozdrav.

Svim mojim milim Bersečanima, prijateljima i znanima Liburnije i Istre, s kojima se nisam mogao lično oprostiti klijentima.

Zbogom!

Berseč-Sušak, 24. lipnja 1927.

Niko Pažalić, učitelj.

Novi zakon javne sigurnosti

IX. POGLAVLJE.

GLAVA JEDINA.

0 stanju javne opasnosti i o ratnom stanju.

Čl. 219.

U slučaju da se predviđaju neredi, ministar unutarnjih djela, uz privolu načelnika vlade, ili, ako su ovlašteni, i prefekti mogu da dekretom proglaše, da je nastalo stanje javne opasnosti.

Čl. 220.

Za stanja javne opasnosti pokrajinska ili kotarska oblast javne sigurnosti može narediti, da se uapsi i pridrži a ma bilo koja osoba, da to smatra potrebnim u svrhu, da se obnovi i uzdrži red.

Čl. 221.

Polag onog, što je odredjeno u 2. članku, kad je stanje javne opasnosti proglašeno po cijelom teritoriju Kraljevine, ministar unutarnjih djela, uz privolu načelnika vlade, ili prefekti, kad su za to vlasteni, mogu da dekretem proglaše ratno stanje.

Ako bude potreban, da se vojničkim vlastima povjeri uzdržavanje javnog reda, ministar unutarnjih djela, uz privolu načelnika vlade, ili prefekti, kad su za to vlasteni, mogu da dekretem proglaše ratno stanje.

Kad je proglašeno ratno stanje, mogu biti primijenjeni propisi prethodnih članaka. U tom slučaju nadležna izdaja naredbe je ona vlast, kojoj pripada temeljem podijeljenog mu ovlaštenja po članku 2., ako su te naredbe izdane za stanja proglašene javne opasnosti.

Čl. 222.

Za proglašenog ratnog stanja civilne oblasti funkcijoniraju kako obično u svemu, što se ne odnosi na javni red.

U pogledu javnog reda civilne oblasti vrše samo službu, koju im povjeruje vojnička oblast.

Čl. 223.

Za proglašenog ratnog stanja vojnička sudišta sude licima, koja su optužena zbog pretupaka protiv države, protiv javne uprave ili javnog reda, ili protiv osobe ili vlasništva, kad su prestupci počinjeni za proglašenog ratnog stanja ili za prethodnog mu stanja javne opasnosti.

X. POGLAVLJE.

GLAVA JEDINA.

Posljednje i prelazne odredbe.

Čl. 225.

Ministar unutarnjih djela je ovlašten da kraljevskim dekretom objavi obični pravilnik za izvršavanje ovog jedinstvenog teksta te i naročito pravilnik, koji bi bili potrebni za neke stvari uređene ovim jedinstvenim tekstem.

Prekršaji proti odredbama tih pravilnika kazne se začvorom do dva mjeseca ili globom do 1000 lira.

Dok nisu objavljeni napomenuti pravilnici, ostaju na snazi odredbe, sada počinjeće u predmetima, regulirani od ovog jedinstvenog teksta, ako nisu u suprotnosti s propisima ovog teksta.

Čl. 226.

Dok ne stupi u krajepost novi kazneni zakon, ostaju na snazi propisi sačuvani u članku 3. jedinstvenog teksta zakona javne sigurnosti od 31. juna 1889. br. 6144, te oni u glavi IV, poglavljia III. i u članku 123, istog zakona u pogledu onih slučajeva prisilnog prebivališta, koji u ovom jedinstvenom tekstu nisu navedeni kao slučaji za policijsku konfinciju.

Dok ne stupi u snagu novi kazneni zakon, pod imenom prestupaka proti personaliteti države razumijevaju se prestupci proti sigurnosti države.

Čl. 227.

Odredbe na prisilno prebivalište, izrečene po glavici V poglavlja III. jedinstvenog teksta zakona o javnoj sigurnosti od 30. juna 1889. br. 6144, provjeruju se u odredbe na policijsku konfinciju u smislu ovog jedinstvenog teksta.

Čl. 228.

Prijave za opomenu, koje u vrijeme, kad je ovaj zakon stupio na snagu, nisu bile riješene dekretom predsjednika tribunala ili od delegiranog suca bit će od kancelarija tribunala dostavljene za daljnje uređovanje po krajinskom prefektu.

Ako je dekret već izdan od predsjednika tribunala ili od delegiranog suca, pa je protiv njega podnesen utok, koji još nije riješen, rješenje pripada prvom predsjedniku ili prizivnom savjetniku, u smislu jedinstvenog teksta zakona za javnu sigurnost od 30. juna 1889. br. 6144.

Čl. 229.

Članak 2. jedinstvenog teksta onih zakona, koji se odnose na vlasti pokrajinskog upravnog odbora s obzirom na njegovu pravnu područnost koji je tekst odobren kr. dekretom od 26. juna 1924. br. 1058, ukinut je.

Utoci, koji u trenutku objave ovog jedinstvenog zakona već su podneseni pokrajinskom upravnom odboru a da nisu još riješeni, smatraju se kao utoci na poglavarski i pripadaju odluci prefekta.

Čl. 230.

Onim radnjama za prodaju ili raspaljivanje alkoholnih pića, koje na dan, kad stupa na snagu ovaj jedinstveni tekst, postoje kod zadržanih ustanova ili privatnih krugova, u roku od šest mjeseci od istog dana može biti podijeljena ovlastica, a iako je propisani odnos već prevršen.

Podijeljenje ovlastice odvisno je od toga, da zadržana ustanova ili privatni krug nije osnovan u samu svrhu raspaljivanja alkoholnih pića.

Čl. 231.

Putnice za inostranstvo, izdane još prije nego je objavljen ovaj jedinstveni tekst, u Kraljevini ili na strani na kojoj licima, koja se na dan objave ovog teksta nalaze u Kraljevini, smatraju se kao istekle i ništene.

Čl. 232.

Dok ne stupi na snagu novi kazneni zakoni, sramotne riječi, klete i javne uvrede, nanesene bogostovljivima, dopuštenim u državi, kaznit će se globoom do 2000 lira, a iako zakon ne propisuje strožu kaznu.

Ako su uvrede izrečene proti katoličkom bogostovju, kazna je globoa od 100 do 4000 lira.

Čl. 233.

Dužnost da se u slučajevima predviđenim od ovog jedinstvenog teksta, osim u slučaju članka 3., prikaže istovetnika (identitetna karta) nastaje nakon tri mjeseca i za što je stupio na snagu ovaj jedinstveni tekst.

U Šas Rossore dne 6. novembra 1926.

DANOVNI

Prigodom vjenčanja gosp. Aleks. Gauša sa gđicom Ljubicom Vlah u Kastvu kupilo je veselo društvo za fond mile nam i utješljive "Istarske Riječi" 34 dinara i 31 liru.

Darovali su: po 5 dinara: Aleksandar Gauš i Ljubica Gauš; po 10 dinara: Josip Gauš i Milica Dubrović; po 4 dinara: Franjo Širolo. Po 5 lira darovate: Franjo Drnjević, Antica Vlah i Jaroni Vlah; po 3 lire: Marija Puž i Petra Jurđana; po 2 lire: Ivana Vlah, N. N. i Sanka Jurđana; po 1 liru: Antica Drnjević, Zlata Drnjević, Milivoj Puž i Nada Puž.

Mladom paru želimo svaku sreću u novom životu, a za lijepo sjedanje plemenitih darovateljica i darovateljka sređna hvala.

Gospodin Dusan Vranic, apotekar u Novom — Pazaru darovao je Din. 200,—, a gospodin dr. Anton Deprato Din. 100.—.

Plemenitim darovateljima najljepše zahvaljujemo.

Izdašav, direktor i odgovorni urednik:
IVAN STARÍ
Tiskat: TISKARA "EDINOST" U TRSTU:

Poslano)

In Leidou s. Lens u Francuskoj.
Ovdje u ovome ugrijeniku imam nas za posleni okt 25 Istrana. U svakom slučaju potpomagali smo jedan drugoga i jedan drugome povjerovali. Tako smo isto prosljedjeno na 23.VI. povjerivali naše isplata liste Kazimiru Račkovici, 20 godišnjemu mladiću iz Brčića kod Labina; da niti ide na blagajnu donijeti našu 14 dnevnju platu. On je otišao, digneo novac, ali se natrag povratio nije; izgubio se bez traga.

Evo imena onih kojima je odnesao novac: Sugar Franjo, St. Ivan, Raša 366 franaka; — Sugar Josip, St. Ivan, Raša 394

fr.; — Bažon Franjo, Škopljak, Gračići kod 370 fr.; — Franković Ive, St. Nedjelja kod Labina 480 fr.; — Gregorović Franjo, St. Mate, Selo Žgombi 470 fr.; — Batelić Mate, St. Nedjelja kod Labina 100 fr.; — Šabelli Stevan, Bosna 185 franaka. Dakle ukupno nam je odnesao 2375 franaka. Stvar smo predali žandarmeriji i policiji, ali do danas hec uspjeha. Ne znamo da li je pojedao doma u Istru ili je gdje ovde u Francuskoj, zato molimo čitatelje "Istarske Riječi", koji poznaju spomenutoga Rajkovića, ako su ga slučajno vidjeli, da je došao tamo, da nam jeve, da se znamo ravnat na ovu adresu: Sugar Franjo, Fosse No. 8 Rue Guay — Lussac No. 23 Loison s. Leni P. de C.

Čl. 229.

Članak 2. jedinstvenog teksta onih zakona, koji se odnose na vlasti pokrajinskog upravnog odbora s obzirom na njegovu pravnu područnost koji je tekst odobren kr. dekretom od 26. juna 1924. br. 1058, ukinut je.

Utoci, koji u trenutku objave ovog jedinstvenog zakona već su podneseni pokrajinskom upravnom odboru a da nisu još riješeni, smatraju se kao utoci na poglavarski i pripadaju odluci prefekta.

Čl. 230.

Onim radnjama za prodaju ili raspaljivanje alkoholnih pića, koje na dan, kad stupa na snagu ovaj jedinstveni tekst, postoje kod zadržanih ustanova ili privatnih krugova, u roku od šest mjeseci od istog dana može biti podijeljena ovlastica, a iako je propisani odnos već prevršen.

Podijeljenje ovlastice odvisno je od toga, da zadržana ustanova ili privatni krug nije osnovan u samu svrhu raspaljivanja alkoholnih pića.

Čl. 231.

Putnice za inostranstvo, izdane još prije nego je objavljen ovaj jedinstveni tekst, u Kraljevini ili na strani na kojoj licima, koja se na dan objave ovog teksta nalaze u Kraljevini, smatraju se kao istekle i ništene.

Čl. 232.

Dok ne stupi na snagu novi kazneni zakoni, sramotne riječi, klete i javne uvrede, nenesene bogostovljivima, dopuštenim u državi, kaznit će se globoom do 2000 lira, a iako zakon ne propisuje strožu kaznu.

Ako su uvrede izrečene proti katoličkom bogostovju, kazna je globoa od 100 do 4000 lira.

Čl. 233.

Dužnost da se u slučajevima predviđenim od ovog jedinstvenog teksta, osim u slučaju članka 3., prikaže istovetnika (identitetna karta) nastaje nakon tri mjeseca i za što je stupio na snagu ovaj jedinstveni tekst.

U Šas Rossore dne 6. novembra 1926.

Molim sve pošteene ljude, koji znaju od kuće su potekle ili tko je širio uvredljive glasine o meni i mojim horodicima, da mi to saopće, da mogu sudbeno postupati proti klevetnicima.

Ivan Feranda, trgovac, Matulji.

Zalim, što sam jednom prilikom, bez ikakve zle namjere, iznio glasine, koje sam čuo od nepoznatih žena, a koje se tiče cijenjene obitelji g. Ferande iz Matulja.

Josip Brunjanak.

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva.

KAKAO De Jong's, holandski, zasluži prednost radi njegove hranjivosti, izvornosti i kakovosti.

NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama Matej Banjšić — Krščani p. Zmijin (Gimino), Istra.

KUĆA — Volosko 305 za svaku trgovinu zgodna, lijepi položaj, — na državnoj cesti, na križištu između Matulji-željeznicu i Rijeke naprama Opatiji — kuglana i vrt, prodaje se uz povoljni cijenu. Upitati se kod vlasnika Ivan Trinajstić, Volosca 17.

KUĆA 4 sobe, konoba i staja, vrt i nešto polja sa šumom prodeje se. Tačnije informacije na adresu: Marko Kos, postolar, Roč (Rozzo d'Istria). Kod istog se prodaje sve postolarsko oruđje, 2 postolarska i 1 krojački stroj.

KUĆA br. 50 — Varjeni Krščan položaj sa vinogradom i šumama, štala za marvu, neposredna blizina Opatije. Upite kod Trinajstića Ivana, Volosca 17.

PRODAJE SE uz veoma umjerenu cijenu ilijepo imanje u blizini kolodvora **Matalji-Opatija**. Popitati se kod: Antonia Dukić, Radetići 44. Mattuglie.

Fotograf Matko Gortani u Pazinu preporuča sl. općinsku mješta i okolice svoju fotografiju radijumu. Izjavljuje da se dobavlja fotografija po izvrsnoj cijeni i po čistoj vremenu, te poseću slike (napravljene). Fotografija za potrebe (začinjene) fotografije u takm. sati.

KURJE OČI (kale)

ljeti brzo i uspješno most

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

</div